

פרשת בראשית [?] "כי טוב" והבריאה המיוחדת של האדם

לאורך סיפור הבריאה חוזר כמעין פזמון "וירא א-להים כי טוב" [?] ה' רואה את מעשה הבריאה ומכריז עליו שהוא טוב. אך נשים לב לדבר מפתיע, הפזמון הזה נאמר על כל הבריאה למעט מנזר הבריאה [?] האדם. על האדם לא נאמר "כי טוב" במעמד בריאתו. הביטוי "כי טוב" נאמר רק בגמר הדבר, בסוף יום הששי, על כלל הבריאה: "וַיֵּרָא אֱ-לֹהִים אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה-טוֹב מְאֹד".

נראה שעל האדם לא ניתן לומר "כי טוב" [?] כי יש לו בחירה. האדם אינו בהכרח טוב. הוא יכול להיות גם רע. ביטוי ברור לכך מופיע בסוף הפרשה: "וַיֵּרָא ה' כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בְּאָרֶץ וְכָל יֶצֶר מַחְשָׁבַת לְבָבוֹ רָק רַע כָּל הַיּוֹם". זהו ביטוי לבחירה שיש לאדם. דווקא היכולת לבחור ברע היא זו שנותנת לאדם את היכולת להיות "טוב מאד".

ניתן את הדעת לשני יסודות מיוחדים בבריאת האדם שבאים לידי ביטוי בפסוק: "וַיֵּאמֶר אֱ-לֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ" [?] מסוגן כהתייעצות ולשון רבים.

המדרש מבאר שהקב"ה מתייעץ עם מלאכי השרת, והללו מצביעים על הרוע האפשרי באדם:

אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שבקש הקדוש ברוך הוא לבראות את האדם, ברא כת אחת של מלאכי השרת. אמר להם: "רצונכם, נעשה אדם בצלמנו?" אמרו לפניו: "רבנו של עולם, מה מעשיו?" אמר להן: "כך וכך מעשיו." אמרו לפניו: "רבנו של עולם, מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו?" הושיט אצבעו הקטנה ביניהן ושרפם. וכן כת שניה.

כת שלישית אמרו לפניו: "רבנו של עולם, ראשונים שאמרו לפניך [?] מה הועילו? כל העולם כולו שלך הוא, כל מה שאתה רוצה לעשות בעולמך [?] עשה!" כיון שהגיע לאנשי דור המבול ואנשי דור הפלגה, שמעשיהן מקולקלין, אמרו לפניו: "רבנו של עולם, לא יפה אמרו ראשונים לפניך?" אמר להן: "ועד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבול."

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לח עמוד ב:

אכן, האדם יכול להרע; הוא גם יכול להיטיב. הבחירה בידו.

מדוע משתמש הקב"ה בלשון רבים? נעיין במכילתא דרבי ישמעאל, מסכתא דפסחא פרשה יד,

שמצביעה על הבעייתיות שבדבר, תוך שהיא מתארת את תרגום השבעים שכלל שינוי מכוון של טקסט התורה במספר מקומות:

אחד מן הדברים שכתבו לתלמי המלך: כיוצא בו כתבו אליו: "אלהים ברא בראשית" [במקום "בראשית ברא אלהים"], "אעשה אדם בצלם ובדמות" [במקום "נעשה אדם"], "זכר ונקוביו בראם" [במקום "זכר ונקבה ברא אותם"], "ויכל ביום הששי וישבות ביום השביעי", "הבה ארדה ואבלה שם שפתם".

אחד מהדברים ששינו הוא את הלשון של הפסוק מרבים ליחיד כדי שלא יטעו הגויים לחשוב שיש ריבוי אלוהיות.

בצד ההסבר של חז"ל שהוא מתייעץ עם המלאכים, כדי שהם יצביעו על טבע האופי האנושי, נביא הסבר יפה של פרופ' ראובן פויירשטיין ז"ל. לדבריו, הקב"ה פונה לאדם עצמו ² האדם הוא השותף של הקב"ה בבריאה. האדם נברא גולמי; עליו לעשות את עצמו. בריאתו לא נשלמת ביום היוולדו, הוא שותף לקב"ה במעשה בראשית כאשר הוא עושה את עצמו".
